

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00
Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваршиєне "Українських Робітничих Вістей"
Передплата на рік \$4.00

Адреса:—

UKRAINIAN LABOR NEWS
cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописні не повертає ся, хіба що лописувальє вна-
рочно зазначить, що бажє звороти своєї рукописи на слуху її непомічених
та залучить поштово марку на її переписку.

НА СЛУЖБУ ДО ФРАНЦУЗЬКИХ ІМПЕРІАЛІСТІВ.

Всім відома незвідна доля петлюрівських недобитків, які по закінченню совітсько-польського перемир'я і розбитті петлюрівської "армії" минушого літа — опинили ся в Польщі. Власиво се вже була друга їх "гостина" у польських панів. Перший раз вони попали під шляхоцьку опіку ще в листопаді 1919 року, коли то по ліквідації камінецької петлюрівщини частина петлюрівської "армії" разом з Петлюрою утікла до Польщі. Сі нещасні жертви петлюрівської злочинної "політики" мучили ся тоді по польських таборах і прямо гинули там від пощестей та голоду; однак коли Пясувський уладував напад на Радяцьку Україну і взяв собі за поводатора Петлюру, тоді сих недобитків повипускано з "таборів смерті", як вони слушно були названі, і вислано разом з польськими білогвардійськими бандами нищити огнем і мечем Україну. Згодом одна червона армія прогнала з України і польських білогвардійців і їх союзників петлюрівців. І от ся утеча петлюрівців мідцурного літа до Польщі була другою з ряду їх утечею під охорону Пясувського. Однак коли по першій утечі Пясувський ужив ще, хоч і без успіху, сих петлюрівських недобитків для своїх імперіалістичних заборбних цілей, то по другій утечі петлюрівців до Польщі Пясувському прийшло ся вже сказати буйшим своїм союзникам зглядом лояльям-лаохолкам: — до побачення! На основі мирового договору з Росією і Україною, всі буйні військові і цивільні установи петлюрівського "правительства" на польській території мусли розв'язати ся. Петлюра і його прибічники можуть дати собі раду, де-б вони не находили ся, але що мало стати ся з ризиками т. зв. урядовцями та звичайними радниками буйшої петлюрівської армії?

Одним з планів, що з ними зробити був той, що би перебуваючі в Польщі петлюрівці вступили до французької військової чужинської легії. Першу вістку про се принесли краківські "Nowiny Równieżne" з дня 26. цвітня с. р. в спеціальній кореспонденції з Варшави, яку надруковано великими буквами на першій сторінці. В сій кореспонденції під наголовком "Армія Петлюри буде включена до французьких чужоземних військ" писало ся, що Польща видає величезні суми на прохарчовані і зодягнені петлюрівських недобитків і тепер на допомогу їм приходять Французи: вони хочуть включити сих недобитків до своєї чужинської легії. Знова варшавський "Kurjer Polany" з другої половини мая приніс вістку з Кракова, що прибувші там петлюрівські офіцери розказували, що петлюрівське "правительство" вже почало переговори з французьким правительством в справі переходу петлюрівців до французької чужинської легії і що Франція заявила готовість прийняти сих петлюрівських недобитків. Петлюрівські офіцери, виджають вже на днях до Франції, говорило ся в тій новині. Також львівський "Вперед" з 20. мая написав, що помімо всяких заперечень з чієїнебудь сторони, він має точні інформації, що серед петлюрівців, головню військових є план, що би петлюрівці в Польщі вступили до французької чужинської легії. Далше "Вперед" каже, що петлюрівці вели вже навіть переговори в сій справі з агентами французького правительства і пороблено вже деякі ангажмані.

Про сю французьку чужинську легію "Вперед" з 21. мая, в статі п. н. "До Марокка чи на Україну?", лише слідуюче: "Від давних часів істнує при французькій армії формація під назвою чужинська легія. Є се низшого рода французська військова формація, яка стоїть під командою французьких офіцерів і під сторожем регулярної французької армії. До чужинської легії приймаєт ся всяких добровольців на контрактних умовах, яких не відно добровольцям зломити під загрозю найтяжших військоких кар. Французська військова команда уживає чужинської легії для своїх військоких операцій в своїх колоніях, в Марокко, Тунісі, Альжирі, на Мадагаскарі. В останних часах уживають чужинської легії в Сирії, над Реном проти Німців, а також у нутрі Франції, як резерву для подавлення евентуального вибуху революції.

В очах французьких військових кол і французької публичної опінії уходить сі "добровольці" чужинської легії за неміних авантюристів, а колоніальні народи французької республіки слушно бачуть у чужинських наемниках своїх найстрашніших катів".

А далше в сій самій статі "Вперед" каже, що до сїї французької чужинської легії "законтрактовують ся люди, які страднли вже всяку амбіцію і надію на людське жите, типи, які мають багато спільних черт зі звичайними звороднілими злочинцями".

Ось до кого йдуть акінци на службу інтерновані в Польщі петлюрівці, сі посадні жертви злочинної політики Петлюри і його прибічників! Ось кому нарешті йдуть служити ті, що вже сповнили свою службу в найбільшого ворога українського працюючого народа — у польської шляхти! Ось кому запроднують нарешті свої жертви злочинні отамани з Петлюрою на чолі!

ВІДПОВІДЬ НА ВІДПОВІДЬ БОБЕРЬСЬКОГО.

(Спеціальна кореспонденція до "Укр. Роб. Вістей".)

Пан Боберський гадав собі, що переважно щасливо маніпуляцію з майном "Центр. Управи У.С.С." і заховавши кінці, буде міг рівнож щасливо збирати за морем плоди тої маніпуляції у виді доларів. Тимчасом правда вишукала його і за Атлантичним Океаном та на сторінках "У. Р. Вістей" станула йому до очей.

Се такому панові (ріттер фон, як він все підписуєт ся) неприємно і він шукає викрутів та хоче відвернути увагу канадійських та степських читачів в другий бік. Мовляв — звісна донька, демаскуюча його махерства — се "небиліці", в котрих є "аїнь" (?!), "тезнота" (?!) та "кирнія" (?!), але — мовляв — хто хоче знати, як властиво справа виглядає, най пришло даток

на тих, що потерпіли через польсько-шляхоцький напад. Зв'язчності він принає за се печатаний лист про се діло.

Ми дуже цікаві на сей лист, а доки що відповідаємо вже на ту саму заповідь відповіді.

Нам дуже жаль, коли Боберський занебуває,*) бо кождого ближнього треба жалувати, коли його спіткєтєсь лихо. Але най п. Боберський не кладе між причини свого занебуджєня також "труді підчас війни". Він же через чотири роки, хоч стояв у війні пописовим і як гімнастик був здоровий, як мур, — лекував ся при Управі У.С.С. у Відні. Лише час до часу доїжджав на пару деф до коша У.С.С. Знову підчас триваня Зах. Укр. Республіки він сидів собі спокійно в Пресовім Бюрі Воєнного Секретаріату. Хіба се вважає за так великий труд, що в жовтні 1919 іздів за рамени "Диктатури" до Праги і Німецького Ужлоного збирати матеріал проти великоукраїнських політиків, а з особна Петлюри? Що найцікавіше, то була ся безмежна перфідія сего чоловіка, з котрою він рівночасно на своїх публичних виступах в тих місцевостях Петлюру під небеса вихвалював!

Так і пізнали, що се права рука єзуїта Шентницького, а рівночасно видаєць Календаря "Умни", в котрим прославляє папську (ватиканську) політику, та ріжних Джіноких та Бонів і других клерикалів "Руславіців" в роді Кулачківського!

Будь що будь треба зауважити, що оборона, з якою виступив "Український Голос" у користь Боберського є далеко поважнійша, чим його власна оборона.

Тому постаю на і на неї відповісти.

"Укр. Голос" не заперече зроблених закидів; і слушно: таких закидів з палля не висисє ся, а доказом на них се книги і документи. Лише заходить велика обава, що агенти Боберського можуть їх зничити, коли теперішня Центр. Управа У.С.С. буде тих панів до свого льокалю допускати, або ще їх тамки їх толерувати! Ми Боберського знаємо: він на асьо готов. На жаль в самій Управі сидят також його близькі кумпані, а навіть один спільник від одного "бізнесу", зробленого під фірмою Центральної Управи.

Чи автор якої дописи демаскуючої махерства других, подає своє ім'я чи ні — се належить лише до компетенції його й дотичної редакції. Так буває в пресі цілого світа і годі, щоб тут другі, а вже найменше самі здемаковані подавали авторіві приписи заховани. Вся вага лежить в сїм — чи подані факти є правдиві, чи ні! А їх п. Боберський при всіх своїх єзуїтських штучках не годин стерти з лица землі!

Так само річєть лише автора єсть, в котрій часопісї він свою статью помістити.

В данім случаю одна часопісї українська в Європі обіцяла вправді дотичну допис помістити, але тимчасом і сама перестала виходити, три нішї прямо відмовили, мабуть — як кажуть Поляки — "для солідарносці народовой". А йде тут о часопісї українські на європейських континентах.

Ми тому незвиудно вдячні редакції "У. Р. Вістей", що станула від разу на сторону правди проти шарлатанерії і єзуїтського круїтства.

А кажемо "ми", бо за сею дописєсю стоїть цілий ряд людей, котрим вже остогидла та безмежна шарлатанерія Боберського, покривана на жаль легководушно людьми, котрі повинні би чей же троха більше уважати на свою добру славу!

Що до назви "Стюві Стрільчички", то вона не є насмішливою, противно — се се назва **пестлива**, уживана дуже часто в ріжних статях про У.С.С.-ів, і в тім значіно і ми її ужили.

А тепер еще дещо більше про маніпуляцію Боберського. Ось представмо собі такє:

Єсть інституція, ось на примір "Народна Торговля". В тій інституції є скарбник, котрий через візд президента чи голови є властиво цілим і одиноким діловодцем (Боберський). При нім є що уряд о аєць, що веде книги, експедиції і т. д. (Гриневецький).

І ось вони постановляють собі: до біса нам та "торговля", з якимсь гуманітарним цілями. Заложим собі нову, приватну торговлю і в тім самім льокалю, а торгувати мемо товарами старої. І так ми вже від пару років торгуємо також і своїми товарами, використовуючи добро, патріотичну, стару фірму. Тепер заберім же її льокаль і товари, а навіть її меблі!

Як сказали, так і зробили. Взвали собі до спілки ще й третого добродія (кравця Савулу), заложили спілку, а ініціатор цілої акції забрав товари старої фірми і поїхав за океан робити німї денгелі.

Та придивім ся тому первісному контрактному спілці, що його назвав Боберський "провізорішер фертраг". Підписаний він, іздів в Відні 1. мая 1920 року. Пісєя нього може кождий українське бути учасником (тайльгабер) "Умни", коли дасть уділу у висоті 500 К. і більшістю спільників ізданє прийнятий. Для властивих учасників (айгентліхер тайльгабер) означє ся як вкладку найменше 5.000 К. Є ними: Теодор Савула, Модест Гриневецький (урядник гол. Управи У. С. С.) і уважайте добре! — фонд Головної Управи У. С. С., заступлений через пр. Боберського! Значить не Головна Управа — але її кас а, а як одинокий повелітель її виступає п. Боберський! Що його обходить Головна Управа? Без її ухвали — прямо як голова (!) каси ("фонду") він дуже умно оснуйте "Умни" і відле інвентар Гол. Управи новий спілці, сидючий осаджений в льокалі тої-ж Управи. Щось подібного лєво доєт же ні світ ні коруна польська не видаї!

Що до тих звичайних "учасників" з 500 К установив впрочім Б. в своїм контракті, що їх можна приймати аж по 1. мая 1921 року (контракт підписано рік мовляє: 1. мая 1920 року)! Се єзуїтська хитрість: таж ми — мовляв — і других спільників приймаємо!

Як вкладку будім то дійсно зложено, означено: для Савули 150.000 корон, для Гриневецького рівнож 150.000 корон, для "фонду" (!) Гол. Управи У. С. С. 124.000 К, то є суму, на яку самовільно оцінили всі три махери (де факто сам Б.) видані і інвентар Гол. Управи У.С.С. Через низьке оціненє зискали махери відразу на тім, бо після пар. 2. контракту має кождий зі спільників бє огляду на дальші зиски — побирати від своєї вкладки процент після стоїни прийнятої в австрійській касі шаднїчїй. Чим менше дістане Головна Управа, тим більше зиску прийде до підлїу між махерів взагалі!

Тепер питанє, коли ті панове мали аж тільки грошей (що до чоґо дуже сумніваємо ся), то чейже могли самі собі закладати виданнїщю! Але тут лежить їх штучка: треба би і справді **видавати**, а тут тимчасом Боб. дав їм готові виданнїщя, готовий інвентар, готовий льокаль, ба навіть і готового урядника, а навіть себе самого, як головного махера в цілїм гешефті! Коли-б він мав хоч троха суміня, то ідучи за державні гроші до Америки, був би взяв зі собою на продаж видана Гол. Управи У.С.С. безпосередно, продав їх добре і приторпиво через се грошин на цілі Гол. Управи. Але тоді окрім може відповідного причинку до коштів підорожї, котрого певно були-б другі члени Гол. Управи йому не відмовили — мусі б решту зарібку віддати тїй-же Управі. Ішло одначе о зиск для нього самого, а сей зиск без сумніву криє ся під покривкою зиску тамтих двох панів. Вже він певно не посвячував би ся безкорис-

*) Автор сїї статі нема потреби жалувати Боберського, бо він звороднілий круїтєт ся цілїми даними по Вініпегу та фотографує єзуїтських редакторів. — Ред. "У. Р. В."

но для них, коли не хотів сего робити для Головної Управи, котрої був мужем довіря, касієром! А треба знати, що Гриневецький, се добродушний умово цілком обмежений чоловік (звісний з сего, що є вповні орудієм в руках Боберського).

В Гол. Управі була еще якась можлива контрола; в "Умній" ся контрола виключена, тим більше, що Боберський в контракті застеріг собі (нікому більше!) право вета! Впрочім Гриневецький і Савула радї, що дістануть з доходу за чужі виданнїщя більше, як дві третї зиску очевидно вже разом з Боберським!

П. Боб. постановив в пар. 6-ім свого контракту, що кождий учасник може — але аж по 1. мая 1921 року — свій уділу виповісти. Що се значить? Ось по просту отсе, що коли п. Боб. і Спілка пошють ся виданнїщями Гол. Управи в піре — Боберський вимовить іменем "фонду" Гол. Управи У. С. С. того-ж уділу. "Фонд" дістане се, що вложив, з менше, як 1/3 частю чистого зарібку а трїяка гільдайська стане дальше вже оперувати сям, що на чужім добрі заробила!

Та еще пару слів про сей славний контракт "провізоричний".

Пар. 12 його становить, що на час візду Б-го до Америки він (Б.) установляє своїм заступником за "фонд" Головної Управи п. А. Жука, зглядом п. Совпока. Оба вони однак, пролюкавши, що справа смєрдить, і значючи, що жадної ухвали гол. Управи У.С.С. на се махерство не було, заступства не прийняли. Всі гешефти віденської "Умни" ведуть отже самі Гриневецький і Савула після вказівок Б-го, надсланих з Америки.

І еще одна штучка: в пар. 14-ім установив Б., що приймає ся уділу всіх учасників яко в же дня 1. мая 1920 р. в л а ч е н і я, значить: і проценти мають всі діставати вже числячи від сего дня. Лише що видана Гол. Управи забрав Б. зараз, а коли і чи тамтї панки свої уділу владити, се вже бозна знає!

Так як пар. 11 контракту постановляє, що він має бути зареєстрований, то як півном гаалт про гешефти Боберського, його прийтелі в новодоповненій Гол. Управі піднесли, що вже не можна нічого зробити, бо вже "стало ся", Б. має укїнченє гандляку, а контракт зареєстрований. Що за глупі викрутї! Чи не веде ся процесів і проти акційних Товариств і Банків, чи не вело ся навіть за монархістичної Австрії процесів проти членів імперської родини?! А тут не мож-би виступити проти трїїх індустріїтерів?!

Але ось що найцікавіше: сей контракт взагалі не іздів зареєстрований! Коли справа маніпуляції Боберського дійшла до відома живучих у Відні У.С.С.-ів і вони почали акцію, то співники Б-го зараз його про се повідомили. Він видав отже з Америки указ, щоб уложити новий контракт, в котрім як спільники "Умни" мають виступити лише Гриневецький і Савула.

Так і стало ся, і сей новий контракт зареєстровано в Торговельнім Суді у Відні то рівно з днем 1. мая 1921 року, то є з днем, коли після попередного контракту "фонд" (!) Гол. Управи може бути викинений з "Умни"! Так і має стати ся — а надто цілу Головну Управу має викинути "Умна" з її — Управи — власного льокалю!

Ось наслідки заспаної санаційної акції п. Старосольського і тих молодших членів Гол. Управи, що кажуть: "миж не можемо Старосольському противитись". Чи так вони відплачують ся У. С. Стрільчичкам за довіре?!

Чи-ж не можна було "умних" інтрузів відразу викинути з льокалю Гол. Управи, або иншими словами викинути Гриневецького з посади при Гол. Управі, аказати йому вступу до льокалю і сего при помочі дижурних Стрільців допилювати? Ми би хотіли бачити, чи ті "умні" інтрузи — коли-б се було відразу піднесено в часопісах — мали були відвагу виступити в суді з обороною свого ладкаста?!

Що-ж — коли Голова Гол. Управи Др. Стоцький сидить в Празі і є вимий заупинком Боберського, а його заступник Старосольський у Відні сілпо слухає Стоцького, таї впрочім знанї є зї своєї візмазарности і довгого снапї!

Оден з нових членів Гол. Управи є навіть спільником Боберського в його гешефтах. До недавна був він дуже здлий на Б-го за се, що сей не виплачував йому його уділу в зисках. Та коли появилася звісна статя в "У. Р. Вістях" — то Б-й на лоб на шию повислав своїм спільникам долари, щоб заткати їм пельку. І так вислав їх Крисківі, вислав і тому самому спільникові, що став недавно членом Гол. Управи, і тепер і інквізіція єспанська з них би нічого не видусила!

Най-же У.С. Стрільчі опам'ятають ся ще поки час і оглянуть ся за иншими, менше заспаними і менше інтересованими своїм заступниками! Але доки що — Б. висилає до Бригади та до "Січї" у Відні по кільканайцять доларів, а користуючі з голоду нашої молодіжї, каптує її для себе. Файний пан — нема що казати; але й гарні горожані виждуть колись з тих молодих людей, що дають собі імпонувати доларями, набутими в сїй файний спосіб!

Еще пару слів до характеристики п. Боберського. Мабуть найбільше згрупував його такий власний батько, котрий ось як говорив раз про ньрґо до його жінки: "дєсь други мої діти як діти. А се — не знати, до кого властиво удало ся! Побачите — що він навіть і на похорон мїї не приїде!" І дослівно так і стало ся!

Ученики Боберського можуть томи оповідати про його рафінвану, на місяці та роки обчислену зствївнєсть. Лише галічанським тупим Русначискам мїг він так довго морочити голови своїм "патріотизмом"! Та крайній вже час здемакувати особника, з котрого пальців треба було властиво вже давно поробити дактилоскопічні відтиски!
У. С. С.

СМЕРТНІ ВИПАДКИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ІНДУСТРІІ.

22.000 (двадцять дві тисячі) робітників гине що року в Америці в індустріяльних катастрофах і нещасних случаях, що раз у раз трапляють ся в фабричній та іншій наемній праці. В 1918 році, від якого є повні статистичні дані, з загального числа 30.106.276 робітників занятих в американських промислах, вбитих було 21.356. Се мало є половина (45 процент) числа американських жовнірів, що полягли в бою на війні. Иншими словами: на 10.000 робітників індустріяльних катастроф забивають щорічно сім людей.

Найгірша небезпека чигає на робітника в копальнях (вугля і металів). З 762.425 вуглекопів згинуло в 1918 році 2.580, або 34 з кождих 10.000.

За кождий мільон тон вугля добутого в Америці чотири робітники наложили голову.

Приблизно так само небезпечне морепластво і риболовство. З 214.514 американських моряків і рибалок 658 згинуло в нещасних пригодах: 31 на кождих 10.000.

На залізних дорогах і "стріт карах" працює в Америці близько два мільони робітників, в 1918 році точно 1.839.229 При роботі згинуло їх вбитих 3.569, або-ж 19 з кождих 10.000. Крім смертельних випадків в 1919 році зареєстровано 3.400.000 случів індустріяльного калїтва, пересїчнї по 11.000 в день. В 680.000 случаях те калїтво було тяжше і спричинило неадекватність до праці на протяг чотирох тижнів або більше.

ПРАВДА ПРО РАДЯНСЬКУ РОСІЮ.

Записки з подорожї по державі пролетаріату.

Подає Богумір Шмераль.

От і повернув я з Радянської (Совітської) Росії, з ким не стрїнув ся, кождий зараз і питає: Як же там? Що ти там бачив, пережив? А я відповідаю поодиноким і коротко: Я вернув із иншого світа, я вернув иншим чоловіком.

(Сконфісована.)

— Кажє послівцїя. Всі ті уроєня, під впливом яких живе капіталістична клєса на сім світі, разом з помагачами і прислугачами, за помічю яких і за помічю насильства капіталісти держать своє панованє, все те тільки одна брехня, яка в історії не має приміру.

В Росії я мав доступ всюди. Я розмовляв по широкі та з пробілками, як і з робітниками. Я був у фабриках, в касарнях і на конференції, в організаціях, в Радах (Совітах) і школах мідцтвою. Мене обмачтї було неможливо. Найбільшу вагу клєв я на річєву і душевну ситуацію, в яку я попадав нежданно.

Коли я хотів пізнати спосіб правління в Радянській державі, я не розумів — високонстваних товаришів, а пішов у передмістї між народ; поводив ся я деколи навмисно до сїї підозріло, підписував ріжні оголошеня, аби дати нагоду, щоб мене арештували і завели на чрезвычайку, і аж по ріжних переслуханях показав свою легітиміацію...

Я не є ніяким мрійником і тому хотів оглянути Росію астеронно, а не односторонно. Хоч мущу признати, що я відчував велику любов вже здавна до російської революції і до російського пролетаріату. При сім я й подаю, що я за шість неділя підчас яких я перебував в Росії, не міг бачити всеґо. Рівночасно думаю, що мій досвід не буде безконтрольний. Ще попередно виїхали були в Росію виключно для студій два надзвичайно інтелігентні товариші, письменник Іван Ольбрахт і Др. Омєлян Пойтавер, абсольтєр парижського університету. Оба вони остануть ще який час в Росії. Вони працюють день і ніч. І для них всюдї двері отворені.

При моїм відїзді тов. Ольбрахт саме лагодив ся в дорогу з комісарем Народного Хазяйства, щоб запізнитись з середню Росією і отати потім в якім будь сїлі для дальших дослідів. А Др. Пойтавер лагодив ся в дорогу в гори Уралу та на Сибір, щоб прилягати нутіс тамошим обставинам.

Описуючі дальший свій побут і вражєня з Росії, тов. Богумір Шмераль видає осуд повний похвали і признаня для робітничо-селянської держави.

(Черновецька "Громада".)

Киргизський університет.

Совітське радіо доносить про відкрите киргизського державного університету в Оренбурзі.

НОВІСТЬ!!

Вже напечатаний найновіший портрет предсїдателя Народних Комисарів Совітської Росії

НИКОЛАЯ ЛЕНІНА

Портрет напечатаний на гарнім папері величини 25 цалів довгий, 21 цалів широкій. Ціна одного портрета 50 центів.

Хата кождого свідомого робітника повинна бути прикрашена портретом провідника революційного робітничого руху цілого світа. Кожда читальня і робітничє товариство повинні мати сей портрет в себе на стїні.

Замовляйте скоро, бо наяклад не великий.

Ukrainian Labor News
cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.